

MUZEJSKI VJESNIK 5

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Čakovec, Grabrovnica, Kalinovec, Koprivnica, Križevci, Trakošćan,
Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Marina Šimek (glavni i odgovorni urednik), Darko Sačić, Miroslav
Klemm, Dragutin Feletar, Marijan Špoljar, Branimir Šimek
(tehnički urednik)

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje.
Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Časopis solidarno financi-
raju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

NAKLADNIK

Gradski muzej Varaždin

ZA NAKLADNIKA

Jasna Tomičić

TISAK

NIŠRO Varaždin, naklada 800 komada

BROJ 5 — VELJAČA 1982.

GOD. V.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori

SADRŽAJ

MUZEJ I ŠKOLA

- Marijan Špoljar: Muzej i škola 3
— Antun Kozina: Etnografsko blago u osnovnim školama
krapinskog kraja i njegova zaštita 6

STRUČNI ČLANCI

- Zorko Marković: Nekoliko arheoloških bilježaka iz sjeve-
rozapadne Hrvatske 11
— Zoran Homen: Novi kasnobrončanodobni lokalitet u Kri-
ževcima 18
— Marina Šimek: Nekoliko nalaza iz halštatske zemunice u
Sigecu 25
— Josip Vidović: Arheološko istraživanje starijeg željeznog
doba u Međimurju 34
— Željko Tomičić: Arheološka istraživanja antičke nekropole
kod sela Trnovčaka u Međimurju 41
— Željko Tomičić: Rezultati arheoloških terenskih rekognos-
ciranja Međimurja u 1981. godini (antika i srednji vijek) . 48
— Tomislav Đurić: Stanje srednjovjekovnih gradina u sje-
verozapadnoj Hrvatskoj (II) 55
— Antun Kozina: Numizmatički nalaz iz ruševina Trikraljske
kapele na Tkalcima — Krapina 61
— Ljubica Ramušćak: Ansambl ruralne arhitekture u Selnici 63
— Libuše Kašpar: Neki etnološki izvori iz dnevnika Ivana
Kukuljevića 67
— Vladimir Kidišević: Konzervacija slika iz fundusa varaž-
dinskog muzeja 71

LIČNOSTI

- Antica Bregović: Franjo Košćec — osnivač Entomološkog
odjela Gradskog muzeja Varaždin 77
— Marijan Špoljar: In memoriam Stjepan Kukec 80
— Zorko Marković: In memoriam Dr. Stojan Dimitrijević . 81
— Tomislav Đurić: Umjesto »In memoriam« Dasenu Vrsa-
loviću 83
— Marina Šimek: Sjećanje — Dragutin Galina 85

VIJESTI

- Željko Tomičić: Novosti u antičkoj zbirci Arheološkog odjela Muzeja Međimurja Čakovec 89
- Damir Brzović — Branko Begović: Novootkriveni srednjovjekovni lokalitet kod Otrovanca 91
- Jasna Tomičić: Galerija slika Varaždin otvorena po treći put 93
- Miroslav Klemm: Izložba »Osam stoljeća Varaždina« u Gradskom muzeju Varaždin 96
- Franjo Horvatić: Zbirka NOB-a u Velikom Pogancu 97
- Dragutin Feletar: Informacija o nekim knjigama izdanim u Podravini 1981. 99
- Marijan Špoljar: U povodu savjetovanja »Suvremenost kao muzeološka tema za budućnost« 101
- Zorko Marković: Uz simpozij o Vojnoj krajini i njezinom sjedinjenju s građanskom Hrvatskom 102
- Libuše Kašpar: Savjetovanje etnologa u Ormožu 104
- Libuše Kašpar: XVII savjetovanje etnologa u Neumu 105

AKCIJE

- pripremili Miroslav Klemm i Marina Šimek 109

Nezadovoljstvo sadašnjom »nekonstektualnom« situacijom pokrenula je posljednjih godina (osobito kod mlađih muzealaca) jedan vidljivi mehanizam muzejske samoironije. Naime, iluzija o dignitetu muzejskog sektora suviše je dugo potrajala, a da ne bi logikom fermentacije izbacila na površinu talog samozadovoljnog, lažnog uvjerenja o vlastitoj (muzejskoj) neprikosnovenosti. Iako je reakcija dijela kadra koji je kroz negaciju tražio izmjenu društvene razložnosti sistema funkcioniranja i metodologije rada muzeja ponegdje shvaćena kao besprimjerna (štoviše, skandalozna) diverzija na autonomiju muzejskog kompleksa i njegovih iminentnih, godinama usvajanih, zakonitosti, većina je povišenih glava bila samo nužna posljedica globalne atrofije sistema povijesno determiniranih vrijednosti. O izmjeni toga sistema trebalo je biti riječi u Bečićima, a bilo ga je vrlo malo.

O suvremenosti kao muzeološkoj temi može se govoriti iz najmanje dva rakursa. S jedne strane, ta se suvremenost može shvatiti kao objekt zanimanja, a s druge, kao sistem funkcioniranja. Obje su ove solucije u nas nedovoljno prisutne što je, u najvećem broju slučajeva, posljedica sasvim oskudne teorijske i praktične eksplikacije problema. Kakva bi trebala biti ta eksplikacija zorno nam je prikazao tek jedan stranac (čehoslovački muzeolog Z. Stransky) koji je pretpostavku suvremenosti djelovanja vidio u tome da se predmet materijalne kulture promatra u kontekstu društvenog procesa i da je subjekt svijestan vrijednosti objekta (dakako, ne po logici stvari po sebi). Ovome ne bismo mogli dodati ništa više.

Zorko Marković, Muzej grada Koprivnice

UZ SIMPOZIJ O VOJNOJ KRAJINI I NJEZINOM SJEDINJENJU S GRAĐANSKOM HRVATSKOM

Od 23. do 25. studenog 1981. godine održan je u prostorijama »Školske knjige« (Masarykova 28) u Zagrebu znanstveni simpozij u povodu 100. obljetnice pripojenja Vojne krajine građanskoj Hrvatskoj. Referenti ovoga skupa došli su iz SSSR-a, ČSSR-a, Mađarske, Austrije, Kanade, SR Njemačke i gotovo cijele Jugoslavije, da bolje osvijetle različite povijesne probleme u Hrvatskoj 16—19. stoljeća.

Na žalost, bio sam u mogućnosti prisustvovati samo trećemu danu Simpozija (iz MG Kc još je jedan dan bio povjesničar) te ne mogu govoriti o kompletnom toku referiranja i diskusija. Međutim, trećega dana se, naročito po nekim referatima, moglo vidjeti da će ovaj Simpozij ostaviti nekoliko važnih i vrijednih doprinosa poznavanju hrvatske i srpske povijesti. Vrijedni su npr.: prilog poznavanju odjeka procedure oko pripojenja Vojne krajine u Slovačkoj i utjecaju tih događaja na slovačke zahtjeve za nacionalnom emancipacijom (M. Krajčović), prilog poznavanju pisanja narodnjačkoga tiska u Dalmaciji o ovome sjedinjenju i zahtjevima za sjedinjenje razjedinjene Dalmacije s centrom Hrvatske (J. Grabovac), prilog poznavanju hrvatsko-srpskih odnosa 1848/49 u slavonskom dijelu Krajine (D. Berić) itd. Diskusija se razvila naročito u povodu referata o problemu kućnih zadruga, premda je to pitanje u referatu samo naznačeno (D. Pavličević). M. Valentić, nasuprot M. Gross, zastupao je postavku o različitim karakteru kućnih zadruga na području Vojne krajine i Banske Hrvatske. Od strane nekolicine diskutantata naglašena je potreba interdisciplinarnih pristupa proučavanju dokumenata, pa čak i kompjuterske obrade brojnoga materijala iz kasnoga vojno-krajiškog razdoblja, pomoću koje bi se dobili raznovrsni podaci o kojima se danas može tek sanjati (D. Roksandić).

Simpozij je potpuno opravdao očekivanja i sigurno će značiti korak naprijed u historiografiji. Žalosti, međutim, činjenica da se šire društveno-političke zajednice nisu uključile (kao pokrovitelji ili organizatori) u proslavu i rasprave u povodu ovako krupnoga datuma u novijoj hrvatskoj i srpskoj povijesti. Čak su zakazala i sredstva javnoga informiranja, jer su javljala samo o početku skupa i izložbi. Držim da je bilo neophodno omogućiti veće prisustvo povjesničara, ali i ostalih građana koji se zanimaju za povijest. Koliko sam primijetio, muzeji iz bliže i dalje okolice Zagreba (naročito sjeverozapadna Hrvatska, ali i šire), nisu poslali svoje kustose na ovaj skup. Možda ih je smetalo što je mjesto održavanja preblizu? Na arheološkom simpoziju u Vukovaru (jesen 1981) iz SZH su bila prisutna samo tri arheologa (a samo jedan je u referatu pokušao povezati rezultate istraživanja u Slavoniji i SZH, ali tek usputno), što je također malo. Bilo bi najzad vrijeme da naše muzejske ustanove shvate da kustos koji želi raditi dinamičnije i modernije mora biti uključen u stručna zbiivanja, pa i zbiivanja srodna njegovoj struci, jer u protivnom nazaduje, od čega štete ima ne samo osoba (u stručnom usavršavanju), nego i svaka organizacija koja se ponaša na takav način. Bez otvaranja i izlaska iz svojega uskoga (i često uskogrudnoga)

kutića nema napretka. Ne mora i ne treba svatko željeti letjeti na simpozij u Meksiko, važne stvari čuju se i u blizini. A prisustvovanje simpozijima i njihovo praćenje, ili sudjelovanje u radu i kontaktiranje s kolegama, nije šminkeraj nego prijeka potreba moderniziranja i osuvremenjavanja muzejskoga rada.

Libuše Kašpar, Gradski muzej Varaždin

SAVJETOVANJE ETNOLOGA U ORMOŽU

U Ormožu je 18. i 19. studenog 1981. godine održano savjetovanje »Povijesne usporedbe slovenske i hrvatske etnologije«, posvećeno 130-godišnjici smrti Stanka Vraza.

Savjetovanje su organizirali PZE za etnologiju Filozofskog fakulteta u Ljubljani, Slovensko i Hrvatsko etnološko društvo te Pokrajinski muzej Ptuj.

Savjetovanje, održano u dvorani Kulturnog doma u Ormožu, pozdravio je predsjednik Skupštine općine Ormož Miroslav Tramšek te direktor Pokrajinskog muzeja Ptuj Blagoje Jevremov.

Niz vrlo zanimljivih predavanja bilo je uglavnom vezano uz djelo Stanka Vraza, kulturnog radnika i sakupljača narodnih pjesama, kojeg možemo smatrati etnologom i prvim kritičkim folkloristom.

Pažnje vrijedno bilo je predavanje dr. Vitomira Belaja »Slavistika na varaždinskoj gimnaziji i njen udio u proučavanju tradicijske kulture«. On navodi do početke hrvatske i slovenske etnologije možemo tražiti u filologiji, pošto u mnogim filološkim djelima, nalazimo mnogo podataka s područja narodne poezije, jer je većina filologa zapisivala narodne pjesme.

Iz Belajevog predavanja vidimo da su na varaždinskoj gimnaziji radili preteče hrvatske etnologije Kukuljević, Radić, Milčetić, Jagić i mnogi drugi, koji su se ovdje oblikovali u etnologue.

On svoje izlaganje počinje s Belostenčevim riječnikom, koji je riznica etnografskih podataka. Tu čak nalazimo recept za kobasice-devenice, pa nazive dijelova kluba. Zatim je tu Stjepan Glavač, đak varaždinske gimnazije, autor zemljopisne karte Hrvatske, ilustrirane narodnim nošnjama. Predstavnik varaždinske gimnazije je i jedan geograf — Petar Matković, koji daje izvješće o etnografskoj izložbi u Moskvi, te objavljuje niz putopisa po našim krajevima. Ovaj pregled završava Kukuljevićem, Jagićem, Milčetićem i Radićem.